

fenere paa det Nærmeste har været 1:15 $\frac{1}{2}$. Der er altsaa ganske sikkert en lang Række af Erfaringer, som viser, at Sølvet har haft Tilbøielighed til mere at tabe sin Værdi end Guldet. Men det er jo den rimeligste og naturlige Ting af Verden, naar man fastser et Vælt paa Produktionsforholdene, thi det er jo Sølv, der er blevet tilveiebragt i ganske andre Masser end Guld. Det er de rige Sølvminer i Amerika, hvis Bearbejdelse fremfor Alt har bidraget til, at denne Strøm af Metal er kommen ud over Europa. Naar man spørger om, hvad der har været tilstede af edelt Metal i Europa, maa man ikke tro, at dette Spørgsmaal kan besvares med: Hvad der har været produceret til en vis Tid; thi lyffeligvis gaar Metallet da ogsaa tabt igjen, det forsvinder dels ved tilfældige Omstændigheder, dels ved Slid, dels ved at det igjen udføres fra Europa, idet der jo stadig gaar en Strøm især af Sølv over til Orienten. Og hvad der en Gang er gaaet derhen, det opfluges af det der tilstedeværende, af os i Grunden aldeles ubekjendte Ocean af ædle Metaller; det ere vi kvit for Aarhundreder og mærke egentlig ikke mere til. Vi kunne altsaa ikke vente, at de Masser af edelt Metal, der have været tilstede i Europa til en vis Tid, paa nogen Maade skal svare til dem, der til den samme Tid have været producerede. I Aaret 1800 regnede man, at, uagtet der indtil dette Aar var blevet produceret 33 $\frac{1}{2}$ Milliard, som lagte til den oprindelige ene Milliard maatte give 34 $\frac{1}{2}$ Milliard, var dog det hele Beløb der af ædle Metaller var tilstede i Occidenten — det vil sige i Europa og de under europæisk Indflydelse staaende amerikanske Lande — ikke større end 25 Milliarder. Der er altsaa gaaet 9 Milliarder bort igjen. I Aaret 1848, da der var kommet 10 Milliarder til, regnede man ikke, at Beløbet var steget til 35 Milliarder, men kun til 32. Der var altsaa kun 32 Milliarder tilstede ved Begyndelsen af den Periode, vi nu staa i; men det var dog bestandig overveieende Sølv, der var tilstede. I Aaret 1800 regnede man, at der af de 25 Milliarder var 9 Milliarder i Guld, 16 i Sølv, i 1848 var der 13 Milliarder i Guld, 19 i Sølv. Men nu kom den nye Bevægelse, nu kom Opdagelsen af de rige Gulbleier i Kalifornien og ikke lang Tid efter Opdagelsen af endnu langt rigere Gulbleier i Australien. Nu stiger Produktionen af Guld over alle Grændser, og siden denne Bevægelse begyndte og til forrige Aars Slutning kan man antage, at Guldmassen næsten er bleven fordoblet, idet de 13 Milliarder nu ere gaaede op til omtrent 25, hvortilmod Sølv kun har faaet en ganske ringe Forøgelse, maasse fra 19 til 20 Milliarder, saaledes at den hele Masse af ædle Metaller i Occidenten omtrent er 45 Milliarder. Under disse Forhold skalde man finde det ubegribeligt, naar man ikke kjendte den Elasticitet, der undertiden fin-

des i Udviklingen af videnskabelige Resultater, især naar Videnskaben er ny og endnu ikke hviler paa noget rigtig fast Grundlag, hvis man ikke kjendte dette, siger jeg, skalde man under de angivne Forhold finde det umuligt eller utroligt, at der samtidigt med en saadan Forrykkelse af det gjensidige Produktionsforhold mellem disse to Metaller skalde gaa en almindelig Bevægelse igjennem Verden, som prædixede Guldbets Fortrin over Sølv, og gif ud paa, at det nu var den eneste Frelse hurtigst mulig at forlade Sølvet og se at komme over til Guldet. At de Lande, der den Gang havde Guld og tilfældigt stode i den nærmeste Berøring med selve Gulbleierne, nemlig Nordamerika og England, i aller højeste Grad vare interesserede i at opretholde Guldpriiserne og prædixede Guldbets Fortrinlighed, er indlysende; men at de andre Lande kunde gaa med paa denne Bane, er vanskeligere at forstaa. Det er Frankrig, der ved sin ogaa i saa Henseende høist uheldige Politikk her har givet os alle Banesaaret. Da nemlig Bevægelsen begyndte, stod Frankrig med en umaaelig Sølvinkulation, Guld var bleven anerkjendt som lovligt Betalingsmiddel i Frankrig, men eksisterede saa at sige slet ikke. Enhver, der har været i Frankrig disse Aar før 1848, vil vide, at det da var en Illusion at tale om Guldmynt i Frankrig, det var kun som en Pryd, som Noget, man kunde pynte sig med, at man havde Guldmynt, men i Handel og Wandel saae man ubelukkende Sølv. Det er et tvivlsomt Spørgsmaal, om Frankrig virkelig havde en dobbelt Myntfod, det antoges da for en afgjort Sag og nu er der efter de Konventioner, der ere sluttede med de forskellige Nationer, ingen Tvivl derom. Den tidligere Lovbestemmelse i saa Henseende var midlertid af en tvivlsom Karakter, og det blev den Gang fra visse Sider meget stærkt bestridt, om man kunde fastholde, at Frankrig havde en dobbelt Myntfod. I alt Fald er det sikkert, at det vilde have været den letteste Sag af Verden for Frankrig, om det havde erklæret, at Guldet blot var en Handelsvare og altsaa havde opgivet det legale Forhold mellem Sølv og Guld af 1 til 15 $\frac{1}{2}$. Det gjorde Frankrig ikke. Naar man nu spørger om, hvorledes man skal forklare sig, at man trods den stærke Guldproduktion, og uagtet vi dog nu ere komne ikke saa lidt ind i Perioden, en Snes Aar ind i den, ikke mærker nogen Forrykkelse af Forholdet mellem Guld og Sølv — tværtimod har det snarere vist sig, at Sølv er i Begreb med at vige igjen, skjøndt ganske ubetydelig, for Guldet —, saa ligger Forklaringen ganske nær, og jeg mener, at det er en falsk Slutning, der udbrages ved de sædvanlige dagligdags Betragtninger over disse Forhold, naar man henviser til disse Aars Erfaring og derved paabaeraaber sig Noget, der skalde staa imod den ganske almindelige Setning, hvis Rigtighed i mange Retninger synes ubestridelig, at, hvor der er en stærk og overveieende Pro-